

Розвиваємо ЦЄІ

З досвіду польських Центрів європейської інформації

Фонд імені Стефана Баторія, Варшава, листопад 2007

Міжнародний Фонд Відродження, Київ, листопад 2007

Проект співфінансується в межах програми закордонної допомоги
Міністерства закордонних справ Польщі у 2007 р.
В публікації представлено виключно погляди її автора,
які не можуть розглядатися як офіційна позиція МЗС РП.

Автори

Катажина Щавінська-Камельська

Центр європейської інформації у Плоцьку

Казімеж Валюх

Центр європейської інформації у Плоцьку

Дмитро Шульга

Міжнародний Фонд Відродження

Співпраця

Адам Козловський

Центр європейської інформації у Білостоці

Анна Козловська

Фонд ім. Стефана Баторія

Ева Новак

Центр європейської інформації в Ряшеві

Анджей Скурський

Центр європейської інформації в Любліні

Катажина Тшецяк

Центр європейської інформації у Познані

Кшиштоф Каліта

Центр європейської інформації у Кельцах

STEFAN
BATORY
FOUNDATION

Розвиваємо ЦЄІ **З досвіду польських** **Центрів європейської інформації**

Фонд ім. Стефана Баторія

вул. Сапежинська, 10а

00-215 Варшава

тел: |48 22| 536 02 00

факс: |48 22| 536 02 20

batory@batory.org.pl

www.batory.org.pl

Переклад з польської

Іван Козловський

Коректор

Катерина Сень

Редактор

Лукаш Петшак

Дизайн обкладинки

Тереса Олешчук

Верстка

ТзОВ «Тирса»

© Фонд ім. Стефана Баторія

ISBN 987-83-89406-85-9

Публікація розповсюджується безплатно

Зміст

1. Вступ	7
2. Як слід діяти – польська модель	9
Де має бути розміщений і як має бути обладнаний ЦЄІ	9
Хто працює в ЦЄІ	10
Хто фінансує Центр	11
Про що інформує ЦЄІ	12
Методи інформування про ЄС	13
Лише в офісі чи й поза приміщенням Центру	17
Цікаві ініціативи ЦЄІ	20
ЦЄІ співпрацює, ЦЄІ рекламує	30
Чи ЦЄІ має проблеми	34
3. Створюємо та розвиваємо ЦЄІ	35
Про що слід пам'ятати, створюючи Центр	35
Чого слід уникати при створенні та подальшому розвитку ЦЄІ	35
Звідки брати інформацію	36
Європейські та польські інформаційні мережі	36
Українські мережі	43
4. Як це було у Польщі	47
Процес створення польських ЦЄІ	47
Мережа ЦЄІ у Польщі	53

Вступ

ЄС – це складний інтеграційний механізм з довгою історією існування, що поширюється не лише на нові держави, а й на нові сфери активності. Діяльність ЄС стосується не лише громадян країн-членів Євросоюзу, а й щораз більше громадян інших держав. Тому інформація про ЄС (європейська інформація) нині є особливо цінною та набирає щораз більшого значення. Щоб краще зрозуміти і не згубитися в реаліях Євросоюзу необхідно отримувати правдиву, актуальну та повну інформацію про ЄС та його стосунки із зовнішнім світом. Надання такої інформації є завданням, зокрема, Центрів європейської інформації (ЦЕІ).

Існування ЦЕІ є відповіддю на постійну зацікавленість мешканців Європи складною інституцією, якою є Європейський Союз. Історія ЦЕІ в різних європейських країнах показала, що Центри європейської інформації потрібні незалежно від того, в якій стадії розвитку знаходяться відносини даної країни з ЄС. Це пояснюється тим, що зацікавлення громадян Європейським Союзом не з'являється і не зникає напередодні чи після вступу їхньої країни до ЄС. Саме тому ЦЕІ виникали та розвивалися не лише у державах, які вели з ЄС переговори про вступ до співтовариства, а й у державах, що мають євроінтеграційні устремління, але ще не розпочали переговорів. Прикладами таких країн можуть служити: Польща – де ЦЕІ було створено після отримання Республікою Польща «перспективи членства» – за чотири роки до вступу РП до Євросоюзу, та Україна, де ЦЕІ створено ще перед отриманням такої перспективи. Від самого початку свого існування польські центри підтримувалися органами державної

влади, зокрема Управлінням комітету європейської інтеграції (УКЄІ) – урядової інституції, що була створена з метою підготовки Польщі до інтеграції з Європейським Союзом.

Існуючі нині в Європі ЦЄІ відрізняються один від одного не лише обставинами свого виникнення, а й своєю організаційною структурою та діяльністю. З огляду на ці відмінності, обмін досвідом між ЦЄІ може бути дуже корисним для їхнього подальшого розвитку. Пропонована Вашій увазі публікація має на меті показати досвід діяльності польських ЦЄІ. Надіємось, що дане видання, підготовлене на базі досвіду ЦЄІ у Польщі, дасть поштовх розвитку центрів євроінформації та інших проєвропейських організацій в Україні.

Фонд ім. Стефана Баторія

Як слід діяти?

Польська модель

Де має бути розміщений і як має бути обладнаний ЦЄІ?

Центр європейської інформації має бути розміщений у помітному місці з високим рівнем доступу для відвідувачів. Крім того, приміщення ЦЄІ мусять бути достатніми за площею для прийому зацікавлених осіб, повинні мати розміщений в полі зору відвідувачів стелаж з добіркою документів, публікацій, а також конференц-зал, необхідний для проведення інформаційних зустрічей, тренінгів та конференцій.

Важливим є також належне розміщення вивісок про місцезнаходження Центру, наприклад біля входу до приміщення, в якому знаходиться Центр, а також читабельна вивіска з відповідною інформацією безпосередньо в приміщенні самого Центру європейської інформації.

Кожен ЦЄІ повинен бути забезпечений базовим офісним обладнанням, наприклад, телефоном, факсом, ксероксом, комп'ютером з доступом до мережі Інтернет, принтером, мультимедійним проектором і т. п.

Важливим елементом наповнення ЦЄІ є його бібліотечка, що є типовою для центрів формою збору інформації. Бібліотечний фонд доповнюють тематичні глосарії, бази даних та бази документів, формовані центрами. В європейських бібліотечках зібрані, зокрема, оригінальні тексти документів Європейського Союзу (договори, директиви); документи, пов'язані з переговорами Польщі щодо її вступу в структуру Європейського Союзу; матеріали, підготовлені Управлінням

комітету європейської інтеграції, Центром європейської інформації, Представництвом Європейської Комісії в Польщі; матеріали Європейської Комісії та окремих дирекцій; книжки та розробки на тему Європейського Союзу та політики Спільнот; загальні і деталізовані довідники на вибрані теми; тематичні путівники; бази даних: польського права – LEX і європейського права – CELEX; словники і глосарії, пов'язані з термінологією Євросоюзу; карти і атласи; часописи, присвячені різним проблемам функціонування Європейського Союзу.

Хто працює в Центрі?

Послуги в пункті надає персонал чисельністю, яка є достатньою для забезпечення роботи Центру європейської інформації в робочий час. Частіше всього Центри визначають, що їхній офіс відкритий для відвідувачів з понеділка до п'ятниці з 8⁰⁰ до 16⁰⁰ або в інший час, залежно від індивідуальних потреб і можливостей. Загальнопоширеною формою роботи є т. зв. чергування експертів. Час роботи Центрів визначають, як правило, на години найбільшої кількості відвідувань Центру зацікавленими особами.

Працівники ЦЄІ – це кваліфіковані, енергійні люди, які володіють знаннями у сфері європейської проблематики, а також перманентно вдосконалюють свої вміння і поглиблюють свої знання шляхом участі у тренінгах, семінарах або конференціях, що проходять як у Польщі, так і за кордоном. Персонал надає допомогу у пошуку, наприклад: адресів європейських інституцій, адресів представництв у Польщі та за кордоном, які діють у сфері європейської інтеграції, представництв, що реалізують програми Євросоюзу, спеціалізованих публікацій з європейської проблематики та інших джерел інформації з тематики Європейського Союзу у її широкому розумінні. Золоте правило працівників Центрів звучить так: «Ніколи не відповідай не знаю». Воно зобов'язує персонал ЦЄІ давати та займатися пошуком відповідей на всі запитання.

В Центрі працює, як правило, від двох до трьох (у великих регіонах навіть до чотирьох) постійних працівників і тимчасові працівники. До тимчасових працівників відносять людей, які підтримують ЦЄІ у проведенні конкретних

заходів, тобто тренерів, експертів, спеціалістів у вузьких галузях спеціалізації та волонтерів.

Волонтери підтримують роботу офісу і заходи, здійснювані Центрами. Найчастіше ними стають студенти, що цікавляться європейською проблематикою, які охоче присвячують свій час на неоплачувану роботу в ЦЄІ, зокрема, це студенти таких спеціалізацій: європеїстика, міжнародні відносини, політологія, право та соціологія. Робота в Центрах є для них прекрасною нагодою поглибити свої знання на тему Європейського Союзу та здобути нові вміння і досвід. Особи, які працюють волонтерами в Центрах європейської інформації, отримують свідоцтва/сертифікати про їхню участь у роботі Центру та інформаційно-навчальних заходах. Для кожного ЦЄІ допомога волонтерів є надзвичайно цінною, підвищує ефективність функціонування Центру і реалізації конкретних заходів. Волонтери, з одного боку, виконують адміністративно-офісну роботу, допомагають у підготовці відповідей на запитання, пошукові інформації, а з другого боку, беруть участь у підготовці різноманітних заходів, організаторами або співорганізаторами яких виступають Центри. Дуже активну участь волонтери беруть також у зустрічах, тренінгах, конференціях, а часом самостійно або у співпраці ведуть європейські уроки чи відкриті зустрічі. Підтримка волонтерів є особливо необхідною і цінною під час реалізації заходів поза межами приміщення РЦЄІ.

Хто фінансує Центр?

Центри не мають виключно одного джерела фінансування. Крім підтримки з боку центральних установ (наприклад, УКЄІ, міністерств, Польського національного банку) і місцевих (тобто, органів місцевого самоврядування), кількість отриманих Центрами фінансових засобів у значній мірі залежить від їх власної ініціативи (вони можуть надходити за результатами конкурсів: національні та міжнародні гранти). ЦЄІ мають також власні кошти на проєвропейську діяльність. Вони можуть отримати допомогу, наприклад, від вищих навчальних закладів, зацікавлених в існуванні ЦЄІ в їхніх стінах.

Про що інформує ЦЄІ?

Тематичний перелік послуг Центру європейської інформації

Види та тематичні рамки послуг, які надає ЦЄІ є дуже розмаїтими, відповідно до пріоритетів даного року та потреб громадськості регіону, в якому діє Центр. На спеціалізацію діяльності має вплив місцезнаходження та специфіка території, на якій функціонує Центр. Для прикладу, Центри, розташовані в областях з великою кількістю сільськогосподарських територій і розвинутою діяльністю аграрного сектора, спеціалізуються власне у цій галузі. Натомість Центри, розташовані у прикордонних регіонах, значну частину своєї активності присвячують реалізації заходів у рамках сусідських відносин, проектів міжнародної співпраці, міжнародних обмінів і т. п.

Завдяки існуванню Центрів європейської інформації та реалізованим ними проектам, з самого початку здійснення Польщею заходів щодо її прийому в ЄС, польське суспільство мало безпосередній доступ до актуальної і комплексної інформації, пов'язаної з процесом європейської інтеграції, функціонуванням інституцій ЄС, історією Євросоюзу, програмами ЄС, спільними політиками чи ходом переговорів Польщі з ЄС. До вступу питання носили загальний характер – стосувалися, головним чином, інформації щодо: функціонування інституцій Спільноти, історії європейської інтеграції, програм допомоги та ходу переговорів Польщі з ЄС. Минав час, загальні знання суспільства з проблематики Євросоюзу були щораз глибшими. Це призвело до того, що питання ставали все більш конкретними. Тематичний перелік послуг ЦЄІ було деталізовано, зокрема після вступу Польщі до ЄС. Цим пояснюється те, що частина організовуваних тренінгів, семінарів, зустрічей чи конференцій мусила бути присвячена вузьким тематичним сферам, наприклад таким: культура в ЄС, бібліотека в ЄС, Шкільні європейські клуби, права жінок в ЄС, активність людей похилого віку в ЄС, освіта в ЄС. Це саме стосується і здійснюваних під патронатом УКЄІ загальнодержавних інформаційних заходів, адресованих, зокрема, поліцейським, в рамках яких працівники Центрів проводили численні лекції на тему функціонування поліції в країнах-членах ЄС. Комплекс вищезгаданих заходів завершився конкурсом для поліцейських на європейську тематику.

Методи інформування про ЄС

Види послуг, які надають Центри європейської інформації:

- надання інформації, порад, допомоги і відповідей на запитання пов'язані з проблематикою європейської інтеграції, функціонування ЄС, політикою, програмами, інституціями та законодавством ЄС, правами та обов'язками громадян Європи, можливостями використання доступних джерел дофінансування та іншими аспектами, зв'язаними з проблематикою ЄС.

Надання порад та інформування відбувається в телефонному режимі, з використанням традиційної або електронної пошти (контакт через е-пошту можна назвати найбільш розповсюдженим) та під час індивідуальних відвідин ЦЄІ зацікавленими особами.

Описана вище інформаційна діяльність ведеться як в офісі, так і під час відкритих заходів для місцевої громади, наприклад, «Європейські пікніки», «Регіональні європейські дебати», «Дні землі», «Обжинки», «Дні пожежника» та інші заходи. Особливе значення мають заходи для місцевої громади, оскільки вони допомагають ЦЄІ виходити з європейською інформацією до людей. В результаті проведення таких заходів отримувачами європейської інформації є не лише особи, які цікавляться Євросоюзом, а й середовища, що негативно ставляться до ЄС або ж ті, хто не має можливості контактуватися з офісом РЦЄІ.

- організація тренінгів, тематичних зустрічей, відкритих лекцій, конференцій пов'язаних з проблематикою ЄС у її широкому розумінні. Серед цікавих заходів, організовуваних Центрами європейської інформації перед вступом Польщі до Європейського Союзу можна назвати: європейські уроки, заняття, майстер-класи і навчальні проекти для молоді, реалізовані як в офісах Центрів, так і у всіх типах шкіл, під час яких молодь у різній формі (мультимедійні презентації, лекції, конкурси, фільми) знайомилась з функціонуванням Європейського Союзу, наприклад:
європейські уроки:

«Валютно-економічний союз. Вигоди і затрати у зв'язку з інтеграцією до ЄС»
– європейські уроки для молоді;

«Гра Європейський автобус» – європейські уроки, які відбувалися у комп'ютерних класах.

Окрім цього,

ЦЄІ розробили схему проведення європейських уроків, яка була згодом передана вчителям та волонтерам на диску CD;

«Культурна політика ЄС» – заняття для студентів;

«Європейське *Creativo*» – цикл майстер-класів для молоді на тему вибраних аспектів членства Польщі в ЄС, реалізованих у співпраці з журналістами;

тренінги:

«Польське самоврядування на шляху до Європейського Союзу» – адресовані представникам органів місцевого самоврядування;

«Використання коштів ЄС в комунальних інвестиціях» – також для представників органів самоврядування;

«Засіяти Європу» – тренінги для мешканців сільських територій;

тренінги для опікунів Шкільних європейських клубів, представників сектору малих і середніх підприємств, представників органів місцевого самоврядування, працівників бібліотек чи студентів вузів, для осіб старшого віку – Університету III покоління;

конференції, зокрема:

інтеграційні зустрічі студентів «Європа 2000», «Європа без бар'єрів – мистецтво без кордонів», «Нові кордони ЄС – стосунки з сусідніми країнами», «Форум молоді Вармії, Мазур і Підляшшя», «Малі вітчизни у Європейській Спільноті», «Економічні контакти з Європейським Союзом без мовних бар'єрів», «Робота в інституціях ЄС», «Шанси та бар'єри у розвитку прикордонних регіонів в умовах членства в ЄС», «Процеси приведення у відповідність харчової промисловості до інтеграції з ЄС», конференція «Через освіту до Європи», «Шанс польської молоді у Європейському Союзі».

• організація європейських стендів

Стенди (з безплатним роздаванням матеріалів про ЄС), які виконують роль тимчасових пунктів інформації організуються, зокрема, під час регіональних конференцій, економічних зустрічей, конгресів, наприклад, для лідерів екологічних рухів, органів самоврядування і т. п. Наприклад, ЦЄІ у Познані, з огляду

на своє розміщення, періодично бере участь у вибраних торговельних заходах, які організуються Міжнародним познанським ярмарком. Радіус дії цих заходів охоплює територію від Великопольського воєводства (*відповідник області*) по цілий світ. Отже, існує неодноразова можливість показати закордонним гостям, яким чином Польща веде європейську інформаційну політику.

- організація конкурсів

Конкурси організуються для всіх суспільних груп при співпраці з іншими суб'єктами. Проводяться на радіо, на сторінках преси, на спортивних стадіонах, під час народних гулянь і т. п.

- збирання публікацій, брошур і документів

зв'язаних з функціонуванням ЄС і європейською інтеграцією, що дозволяє кожному Центрові створити європейську бібліотечку Центру, фонди якої надаються користувачам у безоплатний доступ. Фонди бібліотечки формуються з джерел, які публікуються окремими ЦЄІ і надходять від різних центральних установ (наприклад, від УКЄІ, міністерств, канцелярії голови Ради міністрів). Серед цікавих брошур можна назвати: «Де шукати інформацію про ЄС?», «Євросоюз – історія та інституції», «Спільна сільськогосподарська політика ЄС», «Європейська освіта», «Шкільні європейські клуби», «Майбутнє Польщі в Європейському Союзі».

- видавання власних публікацій, статей, електронні розсилки новин, пов'язаних з тематикою ЄС

Ці видання мають як загальний характер, так і можуть бути присвячені окремим проблемам функціонування ЄС. Їх адресатами найчастіше є представники всієї громадськості або конкретні суспільні чи професійні групи, тобто вчителі, підприємці, працівники органів влади і т. п. Серед видань Центрів заслуговують на увагу:

Брошури: наприклад, *Ближче Євросоюзу* – Підляський європейський інформатор, п'ятнадцять тематичних брошур, присвячених країнам-членам Європейського Союзу, серія брошур присвячених країнам-членам, які вступили до ЄС 1 травня 2004 року,

Вкладки до місцевих газет: наприклад, вкладка *Крок до ЄС* – європейський додаток, редагований спільно з «Газетою Wspulczesnou» з Білостоку, *Євро-Новини* – додаток до підкарпатського щоденника «Новіни», присвячений ситуації польського села у контексті інтеграції до Європейського Союзу, «Європейський Союз жінок» – газетний проект, ідеєю якого було представити у легкому та доступному стилі ситуацію, права і роль жінок у вибраних країнах ЄС,

Мультимедійні видання: наприклад, *Польський підприємець у Європейському Союзі, На шляху до Європи – путівник по інтеграції, ЄС для селянина – путівник для консультантів і радників у галузі сільського господарства*, або

Інтернет-портали, зокрема: утворений за вказівкою УКЄІ портал «Працюю у Європі», що містить інформацію стосовно свободи пересування працівників, недискримінації при працевлаштуванні, або інформацію на тему систем соціального захисту в окремих країнах-членах ЄС.

- проведення програм на радіо консультантами ЦЄІ у рамках співпраці з місцевими ЗМІ

Зокрема: «Європейський Союз для сім'ї» – цикл радіопередач, які звучали по Радіо „Vía” і Радіо «Бєщаді», з метою показати Європейський Союз з перспективи пересічного громадянина і щоденних турбот різних вікових груп у сім'ї; «Європейська лічилка» – цикл радіопередач, реалізованих при співпраці з Радіо «Жешув», присвячених різним аспектам інтеграції до Європейського Союзу, які вели діти; «Осінь життя в Європейському Союзі» – цикл радіопередач, адресований пенсіонерам та інвалідам, який вело подружжя пенсіонерів з Підкарпаття, присвячений ситуації цієї суспільної групи у Польщі та в ЄС.

- проведення телепередач

Прикладом передачі європейської інформації є співпраця ЦЄІ у Білостоці з Польським телебаченням (Відділення у Білостоці), завдяки якій підготовлено шість публіцистично-інформаційних роликів по п'ятнадцять хвилин про інтеграцію Польщі з ЄС. В програмах порушувались такі теми: «Звідси до Європи», «Малі та середні підприємства», «Шкільні європейські клуби», «Східний кордон Євросоюзу», «З візитом у селян», «Охорона довкілля». З огляду на своє покриття, цей проект був адресований і сприйнятий мешканцями Підляського воєводства

та частини Вармінсько-Мазурського воєводства. Теми програм були підібрані таким чином, щоб зацікавили кожного мешканця цих регіонів. Зокрема, вони стосувалися селян, шкільної та студентської молоді, вчительських кадрів, підприємців, працівників органів місцевого самоврядування, політиків.

- адміністрування власної Інтернет-сторінки, а також участь у наповненні Веб-сайту УКЕІ

Кожен Центр повинен мати свою власну Інтернет-сторінку, яка дає можливість встановлення контактів з громадськістю, інформування громадян та рекламування послуг, які надає ЦЕІ. Поряд з основними даними (тобто: адреса, номер телефону, номер факсу, адреса електронної скриньки чи годин роботи Центру), на Інтернет-сторінці найчастіше розміщують й іншу інформацію, наприклад: ту, що стосується різних аспектів і сфер діяльності ЄС (новини, повідомлення), оголошення про конкурси або про публікації, з якими можна ознайомитись в Центрі європейської інформації. Крім того, на сторінці розміщують лінки до Інтернет-сторінок на європейську тематику. Більше того, деякі Центри збагатили свої Інтернет-сайти каталогом книжок, що є доступні в їхньому офісі.

Важливим елементом Сайту є безпосередній e-mail контакт, що дає можливість швидко задати питання консультантам Центру. Інтернет-сайт Центру європейської інформації регулярно оновлюється, в середньому раз або два на тиждень.

Веб-сторінки всіх Центрів європейської інформації є уніфіковані, що дозволяє користувачам легко їх ідентифікувати в інформаційній мережі, а також швидко знаходити конкретну інформацію на сайті.

Лише в офісі чи й поза приміщенням Центру?

Відмітною рисою діяльності Центру, відкритого для всіх мешканців регіону надання клієнтам інформації, відповідей на запитання і порад як у офісі, так і за його межами. В інформаційному пункті консультанти постійно дають відповіді на запитання. Кожен зацікавлений європейською тематикою може також отримати інформаційні матеріали, користуватися фондами європейської

бібліотеки та зайнятися на місці пошуком інформації, використовуючи безкоштовно Інтернет.

Прагнучи якомога краще реалізувати свої завдання, всі Центри європейської інформації організовують низку заходів за межами офісу. Діяльність за межами офісу є важливою тому, що дозволяє вийти з інформацією до громадськості. Тому ЦЄІ проводять розмаїті освітньо-інформаційні заходи по всій території свого регіону діяльності, зокрема: інформаційні зустрічі, відкриті лекції, тренінги, конференції, семінари. Працівники ЦЄІ їздять у відрядження по території свого воєводства, під час яких зустрічаються з мешканцями невеликих населених пунктів та сіл, жителі яких мають утруднений доступ до європейської інформації.

Важливим елементом роботи Центрів є також співпраця з партнерами в регіоні і підтримка останніх в реалізації ними заходів, а також участь в місцевих ініціативах. Під час зустрічей Центри найчастіше організовують інформаційні стенди з безплатними інформаційними матеріалами на європейську тематику. Ці стенди завжди виконують роль тимчасових інформаційних пунктів та гарантують присутність консультанта, який у поточному режимі відповідає на запитання, які задають представники місцевої громади. Наприклад, працівники Підляського ЦЄІ брали участь у численних ярмарках, народних гуляннях та масових заходах, організованих на території Підляського воєводства, зокрема, у виставках і заходах на лоні природи: «Дні міста Білосток», «Зустрічі з природою і мистецтвом» – Урочиско, «Пленер митців-інвалідів» у Біловежі.

У Польщі ЦЄІ працюють на підставі положень урядової «Програми інформування громадськості» і рекомендацій УКЄІ. Важливим документом, який також підвищує ефективність діяльності ЦЄІ є «План роботи ЦЄІ».

Взірцевий план роботи РЦЄІ у Плоцьку на 2001 рік

Заходи у рамках Інституту ім. Павла Влодковіца в Плоцьку

1. Розгортання інформаційної кампанії серед студентів Інституту ім. Павла Влодковіца в Плоцьку (листівки, довідники, постійне місце (рубрика) в інститутській газеті, інформаційний стенд, безпосередні зустрічі).

2. Збільшення доступу до джерельних матеріалів на тему Європейського Союзу для студентів і викладачів Інституту та використання цих матеріалів у процесі навчання.
3. Надання можливостей для розвитку проєвропейських зацікавлень студентів, зокрема, Факультету політології і міжнародних відносин шляхом створення їм можливостей чергувань в РЦЄІ, завдяки яким вони зможуть поєднати здобуті знання з практикою їх передачі іншим.
4. Постійна співпраця з Відділом міжнародних зв'язків Інституту ім. Павла Влодковіца в Плоцьку, Факультетом політології і міжнародних відносин, Уповноваженим ректора у справах інституту післядипломної освіти (зокрема, з метою організації післядипломного навчання у сфері європейської інтеграції), бібліотекою Інституту ім. Павла Влодковіца і т. п.

Заходи з просування євроінтеграційної тематики в регіоні

1. Поширення знань про Європейський Союз (наприклад, відповіді на запитання про Європейський Союз, а також спеціалізовані і нестандартні питання, Інтернет і т. п.).
2. Створення тематичних інформаційних пакетів для потреб семінарів, конференцій, а також для інституціональних та індивідуальних отримувачів.
3. Створення бази даних отримувачів інформації про ЄС по різних аспектах, постійне надсилання інформації.
4. Проведення заходів у сфері інформування про Європейський Союз згідно потреб (запитів) місцевих осередків.
5. Постійні контакти (зустрічі) з директорами шкіл та людьми, які відповідають за «європейські питання» в освітніх закладах.
6. Організація тематичних зустрічей (наприклад, на тему програм Євросоюзу, систем освіти в країнах-членах ЄС) для студентів, працівників освіти, вчителів і всіх зацікавлених.
7. Постійна співпраця з Європейськими клубами та Європейськими класами у школах, а також інституціями, які мають на меті пропагування ідеї європейської інтеграції.

8. Ініціювання, організація та участь в урочистостях з нагоди річниць, пов'язаних з історією ЄС.
9. Постійна співпраця з місцевими засобами масової інформації, передача найважливішої і найбільш актуальної інформації стосовно Європейського Союзу.
10. Постійна співпраця з місцевими органами влади, зокрема з підрозділами, які відповідають за просування і освіту в регіоні.

Співпраця з ЦЄІ та РЦЄІ в інших регіонах

1. Співпраця з ЦЄІ та іншими інституціями у збиранні інформації про Європейський Союз.
2. Співпраця (в рамках мережі РЦЄІ) у створенні тематичних інформаційних пакетів для потреб РЦЄІ.
3. Створення бібліотеки РЦЄІ.
4. Співпраця з ЦЄІ та іншими РЦЄІ в рамках реалізації спільних проектів.
5. Участь у тренінгах на тематику Європейського Союзу.

Цікаві ініціативи ЦЄІ

Адресовані молоді

Плоцький Форум шкільних європейських ініціатив

Двадцять третього березня 2001 року в Інституті ім. Павла Влодковіца в Плоцьку відбулася перша зустріч Плоцького Форуму шкільних європейських ініціатив, створеного за ініціативою Регіонального центру європейської інформації в Плоцьку.

Учасників привітав канцлер Інституту ім. Павла Влодковіца в Плоцьку, к. т. н. Збігнев Крушевський. Згодом взяв слово гість зустрічі, к. н. Пйотр Дробняк, радник міністра у Департаменті інформації та європейського навчання Управління комітету європейської інтеграції. Згідно з програмою зустрічі, він обговорив дві теми: роль УКЄІ у сфері європейської інформації та навчання, принципи створення та форми діяльності шкільних європейських клубів. У подальшій частині

зустрічі, магістр Казімеж Валюх, представив Регіональний центр європейської інформації в Плоцьку, запропонувавши учасникам зустрічі формулу постійної співпраці у формі Плоцького Форуму шкільних європейських ініціатив. Форум мав стати платформою для обміну досвідом, можливості отримання підтримки у проєвропейських заходах, зокрема місцем співпраці шкіл на ниві просування ідеї Об'єднаної Європи. Учасники зустрічі дуже радо і схвально зустріли цю ініціативу, а також висунули конкретні пропозиції щодо проведення заходів у її рамках.

На зустріч було запрошено представників 26 шкіл, а прибули делегати від 21 навчального закладу, в т. ч. від початкових шкіл, гімназій, ліцеїв та профтехучилищ. У зустрічі брали участь представники місцевих засобів масової інформації.

Було ухвалено план діяльності Форуму, в якому було запропоновано проводити підсумки виконаної роботи наприкінці кожного календарного року.

Міжгімназійний конкурс знань про Європейський Союз

Регіональний центр європейської інформації у Плоцьку спільно з Гімназією № 4 у Плоцьку циклічно, починаючи з 2003 року, проводить Міжгімназійний конкурс знань про Європейський Союз.

Двадцять дев'ятого травня 2007 року в Гімназії № 4 ім. Захисників Плоцька 1920 року, відбувся V Міжгімназійний конкурс знань про Європейський Союз під назвою «Європейська театральна спадщина». Організаторами конкурсу були: Гімназія № 4 ім. Захисників Плоцька 1920 року, Регіональний центр європейської інформації у Плоцьку, Інформаційний пункт Europe Direct, Регіональний інформаційний пункт Eurodesk в Плоцьку. Заявки на участь у конкурсі надіслали понад двадцять шкіл з Мазовецького воєводства. Конкурс проходив у три етапи:

- I. Конкурс на найцікавішу театральну ляльку.
- II. Конкурс на найцікавішу постановку французької драми.
- III. Конкурс знань на тему історії європейського театру.

Тематика конкурсу знань включала питання, що стосувалися античного театру (структура античного театру, генезис античної драми, життя та творчість

Софокла), життя і творчість Войцеха Богуславського та біографія Шекспіра, з перевіркою знань змісту його творів *Гамлет* і *Приборкання непокірної*.

Європейський автобус

Європейський автобус – це авторський європейський конкурс, організований Регіональним центром європейської інформації в Ряшеві, який починаючи з 2000 року проводився три рази і охопив все Підкарпатське воєводство. Конкурс був спрямований на просування європейських цінностей та майбутнього членства Польщі в Європейському Союзі у молодіжному середовищі регіону.

Європейський автобус-I (травень – червень 2000) – проект, адресований молоді середніх шкіл десяти міст Підкарпаття; кількість охоплених конкурсом: близько 1000 учнів. Захід включав мультимедійну презентацію та демонстрацію фільму про Європейський Союз, двоетапний європейський конкурс та музичний концерт. Реалізація проекту була відображена у регіональних та місцевих засобах масової інформації (інформаційну підтримку здійснювало ряшівське Радіо FAN FM).

Європейський автобус-II (квітень – червень 2001) – захід поширювався на вісімнадцять міст Підкарпаття. Він був організований за участю мережі повітових Пунктів європейської інформації і складався з трьох етапів:

- I. відбір учасників повітових (*районних*) конкурсів,
- II. фінальні повітові конкурси,
- III. фінальний регіональний конкурс – 8 червня 2001 року.

Фінальні заходи Європейського автобусу супроводжувалися приїздом до Ряшева (з денним перебуванням) INTERNET BUS-у, який належить Посольству Великобританії у Варшаві. Кількість учасників: 1780 осіб.

Європейські уроки

Від початку функціонування РЦЄІ, Європейські уроки користуються живим зацікавленням серед учнів та вчителів на всіх рівнях освіти. Кожного разу урок включає лекцію на тему функціонування, історії та країн-членів ЄС, а також численні конкурси та ігри на європейську тематику, які дозволяються закріпити знання, отримані під час уроку.

Прикладом уроку може бути ініціатива РЦЄІ в Плоцьку, реалізована у співпраці зі студентами Інституту імені Павла Влодковіца в Плоцьку, цикл занять під назвою «Подорожуємо Європою» – уроки про Португалію. Практичні заняття були прекрасною нагодою для учнів у плані ознайомлення з культурою, архітектурою, традиціями, історією та туристичними регіонами Португалії. Отримані інформаційні матеріали (брошури, проспекти і плакати), дозволили цікаво презентувати Португалію. Вони також були використані для проведення уроку, підготовки матеріалів на практичні заняття, а також для підготовки тематичної виставки. Уроки про Португалію проходили 16–18 травня 2006 року, користувалися великим інтересом, оскільки в заняттях брали участь 150 учнів із шести шкіл: з початкової школи в Лещині Шляхецькому, в Голежині, в Гоздові, в Мохові, а також початкової школи № 18 у Плоцьку і № 2 в Серпцу. Про вдалий вибору теми і методики проведення занять свідчить задоволеність учнів, які брали участь в заняттях, а також їхніх класних керівників, та позитивні відгуки у місцевій пресі. Вищезгаданий захід розпочав цикл практичних занять під назвою «Подорожуємо Європою».

Наступний планований Регіональним центром європейської інформації урок був присвячений Шотландії.

Регіональний центр європейської інформації в Плоцьку при співпраці з і студентами Інституту імені Павла Влодковіца організував друге заняття з циклу «Подорожуємо Європою – Урок про Шотландію». Під час занять учні гімназій мали можливість познайомитися з культурою, традиціями та історією Шотландії. В рамках підготовки наші студенти контактували з дипломатичними представництвами Шотландії, від яких отримали низку матеріалів, необхідних для проведення уроків у формі практичних занять. Отримані інформаційні матеріали (брошури, проспекти, путівники і плакати) були використані для презентацій, проведення міні конкурсів та поширені серед учнів. В заняттях взяли участь сім гімназій.

Адресовані жінкам

Європейський Союз для жінок

Регіональний центр європейської інформації в Ряшеві в 2003 році реалізував проект під назвою «Європейський Союз для жінок». Журналістський проект був реалізований у співпраці з друкованим виданням – щоденною газетою «Новіни»

(GC Nowiny). Проект передбачав публікацію тематичного циклу статей на тему прав жінок в Європейському Союзі та Польщі, викладених у простій та доступній формі – анекдоти, статистичні дані та реальні історії, що мали місце на ринку праці і стосувалися прав жінок. Головною ідеєю проекту було показати ситуацію, права, роль і стиль життя жінок у вибраних країнах Європейського Союзу, а також шанси адаптації стилю життя європейських жінок у Польщі.

Адресовані вчителям

Лісабонська стратегія в освіті

«Лісабонська стратегія в освіті» – проект «Лісабонська стратегія в освіті» був реалізований Регіональним центром європейської інформації в Любліні в рамках відкритого конкурсу Дебати на тему «Лісабонської стратегії», що був оголошений Управлінням комітету європейської інтеграції. Конкурс мав на меті підвищення свідомості та знань на тему «Лісабонської стратегії» в середовищі вчителів Люблінського воєводства. Під час практичних занять учасники у співпраці з методистами вивчали аспекти, пов'язані з тематикою «Лісабонської стратегії», а також готували конспекти європейських уроків. В навчанні взяли участь кілька десятків вчителів, головним чином це були координатори Шкільних європейських клубів, а також вчителі, які реалізують напрямки європейської освіти в школах.

Адресовані дітям

Прикладом цікавої ініціативи, адресованої дітям, була вистава для дітей дошкільного віку, організована ЦЄІ в Плоцьку. Завданням працівників Центру було зацікавити дітей Євросоюзом. З цією метою було підготовлено театралізовану виставу про життя звірят у лісі, які роздумують над тим, чи варто створювати лісову спільноту (метафора ЄС). Театралізоване дійство було організовано без будь-яких фінансових затрат (костюми позичили в театрі, а акторами були студенти-волонтери, які самі підготували діалоги та сценографію).

Адресовані підприємцям

ЦЄІ в Плоцьку організував, спільно з місцевим відділенням Товариства польських інженерів і механіків, цикл зустрічей для підприємців. Зустрічі мали на меті роз'яснення проблематики європейських фондів і презентацію вигод, які вони дають для малого і середнього бізнесу.

Крім того, ЦЄІ у Познані опублікував довідник *Ведення підприємницької діяльності в країнах ЄС*. Ця публікація була адресована підприємцям та особам, які цікавляться веденням торгівельної діяльності, а її авторами були консультанти Центру. Довідник було видано за фінансової підтримки Бюро Маршалка Великопольського воєводства.

Адресовані сільськогосподарським виробникам

Інформаційні заходи для сільськогосподарських виробників були реалізовані спільно з Центром аграрного консалтингу. Крім загальної інформації про спільну політику ЄС у галузі сільського господарства, мала місце презентація майбутніх заходів для селян з роз'ясненням – що селяни повинні зробити для того, щоб використати ці можливості (ЦЄІ в Плоцьку).

Адресовані людям старшого віку

Осінь життя в Європейському Союзі

Проект був реалізований РЦЄІ в Ряшеві у співпраці з Радіо „Via”. Захід був адресований пенсіонерам та інвалідам і включав випуск циклу радіопередач, присвячених ситуації цієї соціальної групи в Польщі та Європейському Союзі. Героями циклу радіопередач було подружжя пенсіонерів, які проживали на Підкарпатті і вели дискусії стосовно їх прав і перспектив. В цих дискусіях був присутній аспект інших пенсіонерів – знайомих героїв радіопередачі, які колись виїхали до однієї з країн Європейського Союзу і проживали там, виконували додаткову роботу, а тепер користуються правами у сфері соціального забезпечення і т. п. Радіопередачу було побудовано таким чином, щоб змалювати чітку картину ситуації старших людей, які мають намір вести активний спосіб життя (виконувати додаткову роботу, виїхати за кордон і т. п.), а також тих, які з огляду на стан здоров'я та вік, потребують підтримки в іншій галузі, наприклад безкоштовного лікарняного догляду.

Адресовані військовослужбовцям

Безпечні у Європі

Загальнопольський цикл занять для військовослужбовців, що мали на меті загальну презентацію ЄС, а також роз'яснення конкретних питань стосовно ролі збройних сил в рамках політики безпеки ЄС. В рамках проекту було також поширено базові знання про Шенгенську систему. Проект викликав такий великий інтерес, що його реалізація продовжується й після вступу Польщі до ЄС. Нині ведуться навчання, що стосуються, зокрема, громадянських прав в ЄС, процесу розширення ЄС, участі у виборах депутатів Європейського Парламенту.

Адресовані представникам влади

Ближча Європа

Кампанія була реалізована РЦЄІ у Ряшеві. Провідною ідеєю ініціативи було формування позитивного ставлення місцевих громад до ідеї європейської інтеграції. В 2000 році впродовж майже двох місяців у Ряшівському регіоні було проведено десять зустрічей з представниками органів місцевого самоврядування Підкарпатського воєводства. Крім того, для потреб зустрічей з депутатами гмін і повітів, було видано брошуру *Регіональна політика у контексті інтеграції з Європейським Союзом*, а також опрацьовано матеріали *Фонди допомоги Європейського Союзу – витоки, актуальний стан і стан після вступу до ЄС*. В зустрічах брали участь представники місцевої преси та телебачення.

Адресовані людям з фізичними вадами

ЦЄІ в Білостоці провів, у співпраці з організаціями людей з особливими потребами, цикли зустрічей для цієї соціальної групи. Дискусії та дебати, присвячені ЄС та членству Польщі у Євросоюзі, користувалися дуже великим інтересом, зокрема, з огляду на те, що дуже мало проектів неурядових організацій адресовано власне людям з особливими потребами.

У свою чергу ЦЄІ в Плоцьку започаткував співпрацю з людьми з психічними відхиленнями. Ця співпраця зводиться до проведення занять, у ході яких консультанти ЦЄІ ознайомлюють представників цієї цільової групи отримувачів

з казками країн-членів ЄС, проводять спортивні заняття, під час яких учасники команд виступають у спортивних костюмах країн-членів Євросоюзу.

Адресовані усім

Зустрічі за інтересами

В рамках кампанії напередодні референдуму щодо вступу Польщі в ЄС, РЦЄІ у Любліні спільно з працівниками Бюро європейської інтеграції брав участь у зустрічах для окреслених цільових аудиторій, предметом обговорення яких був референдум. У зустрічах брали участь сільськогосподарські виробники, підприємці, представники органів місцевого самоврядування, а також представники інших професійних та суспільних груп. Консультанти РЦЄІ представляли вигоди членства Польщі в Європейському Союзі, а також відповідали на питання, пов'язані з європейською інтеграцією.

Публіцистично-інформаційні програми «Звіди до Європи»

Регіональний центр європейської інформації в Білостоці разом із Польським телебаченням (Відділення у Білостоці) підготував шість п'ятнадцятихвилинних інформаційно-публіцистичних програм про інтеграцію Польщі до Європейського Союзу. Щотижневі випуски програм, які транслювалися на регіональному телебаченні в найбільш вигідний ефірний час, порушували теми: «Звіди до Європи», «Малі та середні підприємства», «Шкільні європейські клуби», «Східний кордон Євросоюзу», «З візитом до селян», «Охорона довкілля». З огляду на покриття, цей проєкт був адресований мешканцям Підляського і частини Вармінсько-Мазурського воєводства. Темі програм були підібрані таким чином, щоб зацікавити кожного мешканця нашого регіону. Вони стосувалися працівників сільського господарства, шкільної та студентської молоді, викладацького складу, підприємців, працівників органів місцевого самоврядування, політиків.

Європейський додаток «Крок до Євросоюзу»

Регіональний центр європейської інформації в Білостоці спільно з газетою «Газета Współczesna» („Gazeta Współczesna”) редагував європейський додаток «Крок до Євросоюзу». Додаток був повністю присвячений інтеграції регіону з Європейським Союзом, а також актуальним подіям у Польщі та за кордоном.

У щоденній газеті, яка розповсюджується в трьох воєводствах (Підляське, частина Вармінсько-Мазурського та Мазовецького) накладом 30 000 екземплярів, читачі щотижня могли знайти статті і матеріали на тему: працевлаштування в країнах ЄС, нової валюти Євро, як відкрити бізнес в країні-члені ЄС, реформи країн «п'ятнадцятки», конкурентоспроможності польських фірм на європейському ринку, підтримки поляками і мешканцями Білосточчини ідеї інтеграції з ЄС, ситуації жителів села через призму вступу до ЄС, безробіття, вільної торгівлі, програм для країни-кандидата перед вступом в ЄС.

Журналісти газети брали участь в численних конференціях, тренінгах та інших проєвропейських заходах на території воєводства («І Форум Шкільних європейських клубів», «Стань учасником переговорного процесу», «Олімпіада знань про Європейський Союз»).

Вкладка «Крок до Євросоюзу» порушувала також актуальні теми переговорів, які вела Польща з ЄС, інформувала про найважливіші і актуальні події у Європейському Союзі та їх наслідки для подальшого розширення ЄС, подавала адреси інституцій та організацій, які займалися тематикою інтеграції в Європі, Польщі та регіоні.

Підляський Європейський довідник «Ближче до Євросоюзу»

Видання, адресоване мешканцям регіону північно-східної Польщі, має на меті роз'яснення тематики процесу інтеграції Польщі зі структурами Європейського Союзу. Читачами є представники середовищ, які формують громадську думку – журналісти, політики, представники органів місцевого самоврядування та підприємці, викладачі вузів та студенти. Його постійними елементами є: європейські новини, презентація держав «п'ятнадцятки», європейська освіта, право ЄС, переговори. В кожному номері публікуються інтерв'ю з підляськими підприємцями, представниками органів влади воєводства та політиками. Всі номери часопису – безкоштовні. Метою часопису є донесення інформації щодо процесу інтеграції Польщі в структури Європейського Союзу до якомога ширшого кола адресатів. Особливий інтерес становлять повідомлення, які доходили б до мешканців сіл та малих містечок, до отримувачів, які мають утруднений доступ до різного роду матеріалів. Наклад видання – 5000 екземплярів.

Спрямовані на розвиток регіону

Патронат Міністерства регіонального розвитку

Регіональний центр європейської інформації у Плоцьку брав участь у системі патронату Міністерства регіонального розвитку у сфері проведення тренінгів на тему інструментів структурної політики ЄС. Проект тривав до кінця 2006 року.

Патронат передбачав: передачу знань на тему структурних інструментів на відповідному методичному рівні; використання під час тренінгів матеріалів, рекомендованих Міністерством регіонального розвитку; регулярну передачу Міністерству регіонального розвитку звітів про свою навчальну діяльність, поєднаних з вивченням місцевого ринку через призму потреб у проведенні навчань.

Крок до фондів

За погодженням з Міністерством економіки і праці та УКЄІ, РЦЄІ в Любліні провів цикл відкритих зустрічей для мешканців регіону. Тематика зустрічей стосувалася можливості використання коштів зі структурних фондів, досвіду їх використання та нового Національного плану розвитку на 2007–2013.

Мережа Повітових пунктів європейської інформації (ППЄІ)

У січні 2001 року РЦЄІ у Ряшеві ініціював пілотний в масштабах країни проект, який полягав у створенні мережі Повітових пунктів європейської інформації в кільканадцяти повітах Підкарпатського воєводства. Ідея створення мережі передбачала перенесення інформаційної діяльності, яку вів РЦЄІ, з регіонального на повітовий рівень (та за їх посередництвом – на рівень гмін), полегшуючи, таким чином, доступ до європейської інформації меншим місцевим громадам. Пункти створювалися у тісній співпраці з органами місцевого самоврядування повітового рівня. В грудні 2001 року було створено Інтернет-ресурс ППЄІ «Підкарпатська мережа Повітових пунктів європейської інформації» (www.powiaty.org.pl). Ресурс містить інформацію про діяльність мережі, повіти та основну частину, присвячену проблематиці інтеграції з ЄС. Створенням ресурсу, що був профінансований з дотації УКЄІ, займався РЦЄІ та працівники ППЄІ.

Спрямовані на розвиток бібліотек

Бібліотеки беруть участь у навчаннях і тренінгах для бібліотекарів з метою залучення їх до процесу інформування громадськості про вступ в ЄС на місцевому рівні. Бібліотекам також надається підтримка у формі безплатної передачі публікацій, газет і журналів. Крім того, частина бібліотек виконує роль місцевих представників ЦЄІ (в приміщеннях бібліотек відкривають консультативні пункти ЦЄІ).

Спрямовані на розвиток спорту

Через дзюдо до Спільної Європи

Дуже цікавим заходом, спрямованим на поглиблення європейської інтеграції у галузі спорту є чемпіонати по дзюдо, які щороку організовує ЦЄІ в Плоцьку. Під час чемпіонатів близько чотириста дітей, не лише з країн-членів ЄС, змагаються між собою та інтегруються через спорт. Крім того, під час турнірів тренери бойових мистецтв з різних країн мають можливість обмінятися досвідом, а їх вихованці під час тренувань можуть перевірити свої сили на матах. Організація чемпіонатів можлива завдяки фінансовій підтримці адміністрації Маршалка воєводства, міської адміністрації Плоцька, Інституту ім. П. Влодковица в Плоцьку, а також завдяки Посольства Японії в РП.

ЦЄІ співпрацює, ЦЄІ рекламує

Співпраця Центру з іншими суб'єктами і самореклама

Важливим елементом роботи Центру є також тісна співпраця з партнерами, тобто органами місцевого самоврядування, освітніми закладами, бібліотеками, засобами масової інформації.

Вона включає як підтримку по-суті, що стосується конкретних проблем у сфері сільського господарства, економіки, права, телекомунікації і т. п., так і організаційну підтримку – організація, співорганізація заходів на європейську тематику, тобто конференцій, тематичних зустрічей, конкурсів, тренінгів для цільових груп відповідно до інтересів кожного з партнерів (наприклад, Шкільні

європейські клуби, центри підвищення кваліфікації вчителів, адміністрації міст, староств, управління праці, організацій підприємців та певних професійних груп, неурядові організації, Центри інформації гмін, осередки *Agro-Info*, *Eurodesk*). Співпраця також включає фінансову підтримку – партнери ЦЄІ, зацікавлені підтримкою ініціатив Центру, оскільки, з огляду на велику групу отримувачів, заходи Центру дають можливість ефективної реклами їхньої діяльності.

Постійна співпраця з партнерами дозволяє не лише реалізовувати проекти, але й постійно здійснювати моніторинг заходів та інформації, що передається таким чином, щоб вони відповідали фактичним потребам місцевої громади.

Співпраця з місцевими органами влади та установами

ЦЄІ співпрацюють з різними органами місцевого самоврядування: з адміністраціями гмін, міст та органами вищого рівня, що існують на території даного воєводства. Спочатку ЦЄІ відповідали також за координацію роботи Центрів європейської інформації гмін, що діють у більшості гмін. Крім того, представники органів місцевого самоврядування беруть участь у тренінгах і практичних заняттях, що організовуються ЦЄІ, а також використовують допомогу ЦЄІ у своїй повсякденній роботі.

Серед проектів, реалізованих за підтримки місцевих партнерів, слід назвати: «Європейський рік через спорт», реалізований ЦЄІ в Білостоці з міською адміністрацією м. Білосток, міським відділом освіти та фізичної культури; конференція «Європейська освіта у педагогічній практиці: програми, проекти, досвід, пропозиції», реалізована ЦЄІ у Плоцьку спільно з Центром підвищення кваліфікації вчителів у Цеханові.

Співпраця з центральними органами влади та установами

Співпраця ЦЄІ з УКЄІ базується на двосторонніх угодах, які визначають сферу діяльності ЦЄІ та розмір державного фінансування діяльності ЦЄІ. УКЄІ визначає головні напрямки та бачення діяльності Центрів у даному воєводстві. ЦЄІ здає фінансові звіти та описові звіти по своїй діяльності.

Однак слід додати, що незважаючи на тісну співпрацю з УКЄІ, ЦЄІ має велику автономію; також ЦЄІ визначає пріоритети своєї інформаційно-рекламної діяльності, відповідає за координацію проектів, визначення їх цілей та плану реалізації. Центри мають також велику свободу у виборі тем тренінгів і конференцій, а також у підборі кадрів.

ЦЄІ також допомагають УКЄІ в презентації досягнень мережі та досвіду у сфері поширення інформації про ЄС у міжнародному вимірі, наприклад, приймаючи зарубіжні делегації (з Болгарії, Румунії та інших країн), або ж беручи участь у відрядженнях до інших держав-членів ЄС, наприклад, до Австрії, Фінляндії, Естонії.

У рамках співпраці мережі ЦЄІ та УКЄІ було створено Інтернет-форум. За його допомогою працівники Центрів могли обмінюватися поточною інформацією і передавати один одному найважливіші документи (директиви, закони, розпорядження) та інформаційні матеріали. Від початку свого існування форум також давав можливість швидкого і легкого контакту з представниками УКЄІ, а згодом став дуже важливим інструментом у сфері координації та реалізації проектів, що здійснюються окремими Центрами.

За завданням УКЄІ Центри створили комплект відповідей до бази найбільш частих запитань на європейську тематику. База відповідей була розміщена на Інтернет-сайті УКЄІ. В лютому 2003 року було організовано навчання для представників Регіональних центрів європейської інформації з усієї Польщі, під час якого учасники ознайомилися з принципами функціонування бази найбільш частих запитань.

Співпраця в рамках мережі ЦЄІ

Загальнопольська мережа РЦЄІ реалізувала низку спільних навчальних та інформаційних проектів. Однією з таких ініціатив було дистанційне навчання для вчителів-суспільствознавців. Було реалізовано курс на тему пошуку фінансування та написання проектів, що фінансуються ЄС, передано готові дидактичні матеріали (презентації, конспекти занять), а вчителі разом з учнями підготували пропозиції проектів. Проект координував РЦЄІ у м. Білосток.

Співпраця з інституціями ЄС та іншими ЦЄІ (в т. ч. Представництвом Європейської Комісії у Польщі)

Що стосується Постійного представництва Європейської Комісії у Польщі, то співпраця між ним та РЦЄІ не має формалізованого характеру. ЦЄІ отримують від Представництва Європейської Комісії інформаційні матеріали або ж актуалізують та перевіряють наявну в Центрах інформацію.

ЦЄІ співпрацюють також з ЦЄІ інших країн, зокрема, через обмін інформацією, організацію навчальних візитів, спільні проекти молодіжного обміну.

Співпраця з неурядовими організаціями

Співпраця з неурядовими організаціями є дуже суттєвою для ефективного інформування про ЄС. Адже НУО володіють ресурсами, досвідом та ідеями, які можуть поповнити ресурси ЦЄІ. Співпраця ЦЄІ – НУО полягає, перш за все, у організації спільних навчань, конференцій, семінарів.

Співпраця з вищими навчальними закладами

Крім навчань і конференцій для вчителів і молоді, РЦЄІ використовують також кадровий потенціал ВУЗів. Прикладом РЦЄІ, що використовує такого роду співпрацю, є РЦЄІ в Ряшеві, який було створено при Інституті інформації та управління. Діяльність Ряшівського центру підтримувала постійна група у складі майже дев'яносто студентів даного навчального закладу та такі його відділи: відділ реклами та роботи з громадськістю, видавничий відділ, відділ мультимедійного забезпечення та ін., а також науково-викладацький персонал.

Співпраця з бібліотеками

Важливим партнером ЦЄІ в Польщі є бібліотеки, оскільки вони володіють інформаційними матеріалами та можуть поширювати публікації Центрів. ЦЄІ постійно і безкоштовно забезпечують бібліотеки інформаційними брошурами, листівками, довідниками та публікаціями на європейську тематику. Деякі РЦЄІ розмістили в бібліотеках інформаційні стенди про ЄС.

Співпраця з іншими інформаційними осередками

ЦЄІ співпрацює з іншими інформаційними осередками, що діють на території даного регіону, тобто пунктами туристичної інформації, інформаційними пунктами повітових управлінь праці і т. п. Наприклад, РЦЄІ в Білостоці активно співпрацював з пунктом *Euro-Info*, що обслуговує підприємців. В рамках співпраці підприємці, які зверталися до пункту ЦЄІ, направлялися до пункту *Euro-Info*, а представники неурядових організацій, Шкільних європейських клубів або молоді люди, що зверталися до пункту *Euro-Info*, направлялися до ЦЄІ.

Співпраця з місцевими засобами місцевої інформації

Співпраця РЦЄІ з місцевими засобами місцевої інформації є не лише ефективним механізмом поширення європейської інформації, а й механізмом реклами самого РЦЄІ та ЄС. Прикладом такої співпраці може бути цикл радіопередач – кампанія «Європейський Союз для сім'ї», реалізований РЦЄІ у Ряшеві спільно з Радіо „Bieszczady” та Радіо „Via”.

Чи має ЦЄІ проблеми?

Не дивлячись на потужну громадську підтримку та підтримку з боку владних структур, ЦЄІ доводиться вирішувати повсякденні проблеми. Серед них слід зазначити такі: підготовка компетентних кадрів для обслуговування мешканців регіону (невелика кількість компетентних тренерів, брак відповідних тренінгів), негативне ставлення деяких середовищ та суспільних груп до ЄС. Однією з головних проблем ЦЄІ залишається також недостатнє фінансування, що не дозволяє реалізувати багато задумів.

Створюємо та розвиваємо ЦЄІ

Про що слід пам'ятати, створюючи Центр?

Під час створення Центру важливо спробувати відповісти на наведені нижче запитання

- Ким є наші цільові адресати? Які їхні інформаційні запити (потреби)?
- Які конкретно послуги надаватиме інформаційний пункт?
- Який план дій приймаємо на найближчий період діяльності?
- Які головні «меседжі» будемо передавати в рамках наших послуг?
- Які засоби масової інформації плануємо використовувати?
- З ким плануємо співпрацювати? На якому рівні буде ця співпраця (місцевому, регіональному, європейському)?
- З яких джерел фінансуватиметься наша діяльність?

Чого слід уникати при створенні та подальшому розвитку ЦЄІ?

Під час розбудови та подальшому функціонуванні Центрів європейської інформації варто пам'ятати про те, щоб уникати певних дій, які можуть негативно вплинути на імідж Центру, його активність і ефективність у процесі розповсюдження інформації.

Надто поспішні рішення стосовно місцезнаходження Центру;
Набір випадкових людей для роботи штатними працівниками ЦЄІ;
Неефективне розпорядження засобами РЦЄІ;
Реалізація багатьох ініціатив одночасно (уникайте поганого планування);
Випадковість у виборі цільових аудиторій заходів ЦЄІ;
Надання неперевіреної інформації;
Участь у політичній діяльності;
Висловлювання суб'єктивних оцінок.

Звідки брати інформацію?

Польські і європейські інформаційні мережі

В Європі функціонує нині багато мереж інформаційних осередків, які надають комплексну інформацію з проблематики ЄС. Серед них є як центри, що надають послуги, пов'язані з проблемами загального характеру, так і такі, що спеціалізуються у конкретних тематичних сферах і спрямовані на визначені групи отримувачів.

У Польщі, поряд з інформаційними осередками, що належать до мереж, які функціонують по всій Європі, існують національні інформаційні мережі. Прекрасним прикладом є ЦЄІ та його мережа Регіональних центрів європейської інформації, що працюють по території всієї країни – нині в Польщі працює шістнадцять РЦЄІ.

Europe Direct

Це європейський ресурс Європейської Комісії, який дає відповіді на різного роду питання пов'язані з Європейським Союзом, в т. ч. й ті, що стосуються прав і можливостей, які мають громадяни ЄС, а також того, як можна ними користуватися. Пропонує доступ до документів Євросоюзу (законодавство, публікації, оголошення для преси і т. д.), надає доступ до цікавої для громадськості загальної інформації на тему конкретної політики ЄС (зведення, рапорти, статистичні дані, робочі документи і т. д.), а також інформацію на тему європейської інтеграції (історія, символи, інституції, контактні дані і т. д.).

- http://europa.eu.int/europedirect/index_pl.htm/

Центри європейської документації (ЦЄД)

ЦЄД – це осередки, що збирають та надають доступ усім зацікавленим до всіляких публікацій, які видаються в рамках Європейського Союзу, а також гарантують постійний доступ до баз даних Спільноти.

- <http://www.library.law.uu.nl/edc-eu/>

Eures

Це мережа співпраці публічних служб працевлаштування та їхніх партнерів на ринку праці, що підтримує мобільність у сфері працевлаштування на міжнародному та транскордонному рівні. Її метою є надання послуг працівникам і працедавцям, а також усім громадянам, які хочуть використати принцип вільного переміщення осіб. Мережа EURES орієнтована на інформування, консалтинг і підтримку тих осіб з Європейського економічного простору, які шукають роботу та хочуть працювати в іншій країні-члені Європейського Союзу, а також працедавців, які хочуть прийняти на роботу працівників з інших країн-членів ЄС.

- <http://europa.eu.int/eures/home.jsp?lang=pl>
- <http://www.praca.gov.pl/eures/>

Мережа європейських центрів споживачів у Європі

Це мережа Осередків, головним завданням яких є інформування споживачів та надання їм допомоги у сфері повного використання можливостей, які дає спільний ринок. Нині мережа інформації у сфері споживання охоплює чотирнадцять осередків, розміщених в чотирнадцяти країнах-членах Європейського Союзу («стара „п'ятнадцятка”», за винятком Данії).

- http://europa.eu.int/comm/consumers/redress/compl/euroguichet/index_en.htm/

Euroguidance

Це один із проєктів, що реалізується в рамках програми ЄС *Leonardo da Vinci*, який було створено з метою просування та покращення якості систем професійної освіти та навчання. Метою Національного центру засобів професійного консультування (NCZPZ) є розвиток європейського виміру у національній системі професійного консультування та підтримка навчальної та професійної мобільності громадян шляхом забезпечення їм доступу до вичерпної і актуальної інформації на тему професійного навчання і освіти, а також

умов професійного навчання і освіти у різних країнах Європи. Ця інформація поширюється у друкованих матеріалах і публікаціях, а також під час семінарів і тренінгів, які проводяться для професійних консультантів.

В рамках цього проекту було створено Інтернет-портал *Ploteus*, що дає всім зацікавленим доступ до інформації щодо можливості навчання і освіти в тридцяти країнах Європи. Портал опрацьований і адмініструється мережею *Euroguidance*.

- <http://www.euroguidance.net/index.htm/>

Eurydice

Європейська мережа інформації про освіту, метою якої є збирання, опрацювання та поширення достовірної і порівняльної інформації про освітні системи і політику в освітній сфері в Європі. Публікації мережі *Eurydice* містять опис національних систем освіти в окремих країнах, порівняльний аналіз окремих проблем та показники і статистичні дані.

- <http://www.eurydice.org.ПОРТАЛ/page/ПОРТАЛ/Eurydice/>

Мережа національних осередків інформації про визнання освіти

Мережа Національних осередків інформації про визнання освіти – це мережа осередків, створена Європейською Комісією у 1984 році з метою налагодження ефективного, тісного співробітництва між державами у сфері визнання освіти для академічних цілей та підтримки системи визнання кваліфікацій для професійних цілей в країнах, які є членами ЄС та входять до Європейського економічного простору. Мережа є частиною програми *SOCRATES / ERASMUS*.

Інформаційні осередки, створені міністрами освіти в окремих країнах, пропонують інформацію і поради стосовно зарубіжних систем освіти, стипендіального обміну та визнання кваліфікацій і права на виконання професії.

- <http://www.enic-naric.net/>

Solvit

Це мережа, яка займається вирішенням конкретних проблем, що випливають з неправильного застосування права Європейських Спільнот органами державної влади в країнах-членах ЄС.

- <http://www.solvit.gov.pl/>

Європейська мережа пропаганди здоров'я за місцем праці (ENWHP)

В рамках своєї діяльності ENWHP займається ідентифікацією, описом та поширенням прикладів «доброї практики» у сфері пропаганди здоров'я за місцем праці, а також лобюванням концепції у всіх ключових середовищах, розбудовою інфраструктур з підтримки пропаганди здоров'я на місцевому, загальнодержавному та міжнародному рівнях, особливо, що стосується малих та середніх підприємств, наданням доступу до інструментів, методів та інформації, що стосується пропаганди здоров'я та представлення вигод, що випливають з пропаганди здоров'я за місцем праці для здоров'я суспільства, суспільної єдності та економічного розвитку.

Реалізація лозунгу «здоровий працівник у здоровій організації» має спричинитися до підвищення рівня охорони здоров'я та постійного суспільного і економічного розвитку в Європі.

- <http://www.enwhp.org/>

Euro Info Centres

Метою цих осередків є підтримка діяльності малих та середніх підприємств в межах Єдиного європейського ринку. Вони діють за принципом нон-профїт і розміщуються при різних організаціях, які підтримують економічний розвиток, таких як торгово-промислові палати, агентства регіонального розвитку, центри підтримки підприємництва і т. п.

Серед їхніх завдань є, зокрема,: інформування підприємців про програми Євросоюзу, що є доступними для фірм або інституцій; передача інформації про ринки Європейського Союзу; надання детальної інформації про правові підстави та принципи функціонування Європейського Союзу (в т. ч. інформації про формально-правові засади економічного співробітництва з партнерами з ЄС, про товарні норми і стандарти, положення торговельного права і т. п.).

- <http://www.euroinfo.org.pl/>

Мережа європейських центрів бізнесу та розвитку

EBN є нині найважливішою мережею, яка об'єднує Центри бізнесу і розвитку та споріднені організації, що діють у Європі. Її завданням є підтримка регіонального економічного розвитку, процесу створення та розвитку вже

існуючих малих та середніх підприємств, а також підтримка підприємництва та інновацій у сферах їх діяльності шляхом професійного консультування у організаційній, економічній та правовій сферах.

- <http://www.ebn.be/>

Public Procurement Network

Це міжнародна мережа співпраці у сфері державних замовлень. Неформальним шляхом вирішує транскордонні спори, що стосуються державних замовлень. Її діяльність має на меті чітко встановлення принципів щодо публічних тендерів та належного їхнього застосування і дотримання учасниками єдиного європейського ринку.

- <http://www.publicprocurementnetwork.org/>

Eurodesk

Це європейська інформаційна програма для молоді та людей, які працюють з молоддю. Програма функціонує нині у 28 європейських країнах, в яких працюють інформаційні осередки, які надають інформацію, збирають дані на тему програм, організацій та доступних джерел інформації, зокрема, щодо умов працевлаштування, можливостей проходження навчання, практики, стажування, а також здійснення подорожей по Європі.

- <http://www.eurodesk.org/edesk/Welcome.do>, <http://www.eurodesk.pl/>

European Judicial Network

Європейська судова мережа, яку формують EJN (European Judicial Network) у кримінальних справах і EJN у цивільних і торгівельних справах. Її завданням є підтримка міжнародної співпраці між державами-членами у сфері застосування актів права Спільноти і міжнародних угод, обов'язкових для держав-членів Європейського Союзу у цій сфері. Ця мережа базується на взаємодії національних Контактних пунктів, завданням яких є пошук способів подолання труднощів у виконанні заяви, а також скерування органу-заявника до відповідного органу, який може виконати заявку. Контактний пункт бере також участь у координуванні виконання заявок, зокрема у ситуації їхнього надходження з кількох держав-членів.

- <http://ec.europa.eu/civiljustice/>

Інституції Європейського Союзу

Європейський парламент	http://www.europarl.europa.eu/
Рада Європейського Союзу	http://ue.eu.int/
Головування ЄС	http://www.eu2007.pt/UE/vEN/
Європейська Комісія	http://ec.europa.eu/index_pl.htm
Суд Європейського Союзу	http://www.curia.europa.eu/pl/transitpage.htm
Європейський суд аудиторів	http://www.eca.europa.eu/index_pl.htm
Європейський омбудсман	http://www.ombudsman.europa.eu/glance/pl/default.htm
Європейський інспектор з охорони даних	http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/site/mySite/lang/pl/pid/1

Фінансові органи

Європейський центральний банк	http://www.ecb.eu/home/html/index.en.html
Європейський інвестиційний банк	http://www.eib.org/
Європейський інвестиційний фонд	http://www.eif.org/

Дорадчі органи

Європейський соціально-економічний комітет	http://www.eesc.europa.eu/index_en.asp
Комітет регіонів	http://www.cor.europa.eu/

Міжінституційні органи

Управління офіційних публікацій європейських Спільнот	http://publications.europa.eu/index_pl.htm
Європейське управління підбору кадрів	http://europa.eu/epso/
Європейська школа адміністрації	http://europa.eu/eas/index_en.htm

Агентства Європейського Союзу

Агентства спільнот	http://europa.eu/agencies/community_agencies/index_pl.htm
Агентства з питань спільної закордонної політики та політики безпеки	http://europa.eu/agencies/security_agencies/index_pl.htm
Агентства з питань поліцейської співпраці у кримінальних справах	http://europa.eu/agencies/pol_agencies/index_pl.htm
Виконавчі агентства	http://europa.eu/agencies/executive_agencies/index_pl.htm

Інші портали

Нині є багато привабливих джерел, в яких можна знайти інформацію на європейську тематику в її широкому розумінні. Починаючи від письмових джерел, тобто документів, публікацій, національних і зарубіжних часописів, через аудіовізуальні матеріали або джерела на електронних носіях, і закінчуючи картографічними джерелами, тобто картами, таблицями, експонатами і моделями. Важливим джерелом, багатим і одночасно таким, що гарантує доступ до широкої інформації на тему Європейського Союзу є Інтернет. Серед багатьох веб-сайтів, пов'язаних із вищезгадуваною тематикою рекомендуємо такі взірцеві портали:

Загальноєвропейські Інтернет-ресурси

Європейський портал професійної мобільності

Цей портал дає можливість легкого доступу до пошуку інформації про умови життя і праці, пропозиції роботи та можливості навчання в Європі, а також іншої інформації, яку надає мережа EURES.

- <http://europa.eu.int/eures/home.jsp?lang=pl>

Портал про можливості навчання і освіти в країнах ЄС

PLOTEUS допомагає знаходити інформацію на тему можливості навчання та тренінгів, що доступні на території Європейського Союзу, освітніх систем країн-членів ЄС та грантів і програм обміну на території Європейського Союзу.

- <http://europa.eu.int/ploteus/portal/home.jsp>

Портал Європейського Союзу

Ресурс містить інформацію на тему сфер діяльності Європейського Союзу та стратегії, прийняті для кожної із них, містить путівник громадянина по інституціях Євросоюзу з їх детальними характеристиками та доступ до правових документів, що діють в рамках Європейського Союзу.

- <http://europa.eu/>

Портал Твоя Європа

Портал Твоя Європа дає можливість фізичним особам та фірмам отримати практичну інформацію про їх права та можливості в ЄС. Інформація стосується ре-

альних транскордонних ситуацій, наприклад європейських громадян, які хочуть працювати або навчатися в іншій державі ЄС або європейських фірм, які хочуть відкрити відділ або перенести свою діяльність в будь-яку іншу частину ЄС.

- http://europa.eu/index_pl.htm

Європейський молодіжний портал

Портал має на меті надання якомога більшої кількості молодих людей швидкого та легкого доступу до суттєвої для них інформації, що стосується Європи. Остаточним прагненням порталу є збільшення участі молоді в громадському житті та полегшення молоді громадянської діяльності. Портал, адресований молодим людям від 15 до 25 років та осіб, які працюють з молоддю.

- http://europa.eu/youth/index.cfm?l_id=pl

EUR-Lex – доступ до законодавчих актів Європейського Союзу

EUR-Lex дає можливість безпосереднього доступу до права Європейського Союзу. Система дозволяє користуватися Офіційним вісником Європейського Союзу та містить, зокрема, договори, законотворчість, рішення і проекти правових актів.

- <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/pl/index.htm>

Українські портали

На сьогоднішній день існує багато можливостей щодо отримання інформації про Європейський Союз та європейську інтеграцію України. Нижче викладені деякі ресурсні можливості, що можуть бути особливо цікавими для української громадськості.

Дев'ятнадцять регіональних ЦЄІ України, які відкрито за підтримки Міжнародного Фонду Відродження на базі обласних наукових універсальних бібліотек у співпраці з громадськими організаціями.

- <http://www.irf.kiev.ua/ua/activities/eurocentre/eucenters/>

Веб-портали, присвячені тематиці європейської інтеграції:

- Інтернет-портал проєвропейського громадянського суспільства України «Європейський простір»: <http://eu.prostir.ua> (підписка на розсилку новин: <http://eu.prostir.ua/subscribe.html>) (укр.)

Інформаційні вісники, бюлетені, розсилки:

- Вісник для журналістів Представництва Європейської Комісії в Україні:
<http://www.delukr.ec.europa.eu/page41922.html> (підписка на розсилку:
<http://www.delukr.ec.europa.eu:80/page39870.html>) (укр., рос.)
- Вісник «УНІАН – Новини ЄС» <http://unian.net/ukr/products/95/> (укр.)
- «Український монітор»: <http://cpcfpu.org.ua/projects/foreignpolicy/>
(підписка на розсилку: parkhomenko@cpcfpu.org.ua) (укр.)
- Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні): <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html> (укр.)
- Вісник Представництва Європейської Комісії в Російській Федерації:
<http://www.vestnik.eu-visibility.ru>
(підписка на розсилку: <http://vestnik.eu-visibility.ru/subscribe>) (рос.)
- Український науковий Вісник з міжнародних відносин та європейських студій:
<http://groups.yahoo.com/group/usnires>
(підписка на розсилку: usnires-owner@yahoogroups.com) (укр., англ.)

Інформаційно-аналітичні сайти:

- Сайт „EUtalks“: <http://www.eutalks.info/> (рос.)
- Сайт „ProEuropa“: <http://www.proeuropa.info> (укр., рос.)
- Сайт «Євроатлантична Україна»: <http://www.ea-ua.info> (укр.)

Офіційні сайти органів державної влади України:

- Представництво України при Європейському Союзі:
<http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>
- Міністерство закордонних справ: <http://www.mfa.gov.ua>
- Представництво України при Європейському Союзі:
<http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>
- Сайт «Україна – НАТО» МЗС України: <http://www.ukraine-nato.gov.ua>
- Кабінет міністрів України («Урядовий портал»): <http://www.kmu.gov.ua>
- Розділ «Європейський вибір» Урядового порталу:
http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=741034&cat_id=31455
- Міністерство економіки: <http://me.kmu.gov.ua>
- Міністерство юстиції: <http://www.minjust.gov.ua>

- Державний департамент з питань адаптації законодавства:
<http://www.sdla.gov.ua>
- Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції:
<http://www.ncea.gov.ua>
- Комітет Верховної Ради з питань європейської інтеграції:
http://domino.rada.gov.ua/EuroInt/COM_EI.NSF

Офіційні сайти міжнародних організацій:

- Портал «Європа» Європейської Комісії:
<http://europa.eu> (*англ., інші офіційні мови ЄС*)
- Сайт Європейської політики сусідства:
http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm (*англ.*)
- Представництво Європейської Комісії в Україні:
<http://www.delukr.ec.europa.eu/> (*укр., англ.*)
- Представництво Європейської Комісії в Росії:
<http://www.delrus.ec.eu.int/> (*рос., англ.*)
- Організація Північноатлантичного договору (НАТО):
<http://www.nato.int> (*англ., фр.*)
- Україномовний модуль веб-сторінки НАТО:
<http://www.nato.int/docu/other/ukr/ukraine.htm> (*укр.*)
- Російськомовний модуль веб-сторінки НАТО:
<http://www.nato.int/home-ru.htm> (*рос.*)
- Відносини між Україною і НАТО: <http://www.nato.int/ukraine> (підписка на розсилку: <http://www.nato.int/services/listserv-ukr.htm>) (*укр., рос., англ., фр.*)
- Відносини між Росією і НАТО: <http://www.nato.int/russia> (підписка на розсилку: <http://www.nato.int/services/listserv-ru.htm>) (*рос., англ., фр.*)
- Центр інформації і документації НАТО в Україні:
<http://www.nato.int/structur/oip/nidc/nidc-ukr.htm> (*укр., англ.*)
- Інформаційне бюро НАТО у Москві: <http://www.nato.int/nio/> (*рос., англ.*)
- Сайт Ради Росія – НАТО:
<http://www.nato-russia-council.info/hm/RU/index.shtml> (*рос., англ.*)
- Рада Європи: <http://www.coe.int> (*англ.*)

- Російськомовний портал Ради Європи: <http://www.coe.int/DefaultRU.asp> (рос.)
- Бюро інформації Ради Європи в Україні: <http://www.coe.kiev.ua> (укр.)
- Інформаційний центр Ради Європи в Росії: <http://www.coe.ru/> (рос.)
- Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ):
<http://www.osce.org> (англ., фр., нім., іт., ісп., рос.)
- Координатор проєктів ОБСЄ в Україні: <http://www.osce.org/ukraine>
(укр., англ.)
- Бюро демократичних інститутів і прав людини (БДІПЛ):
<http://www.osce.org/odhr> (англ.)
- Світова організація торгівлі: <http://www.wto.org> (англ.)

Інші корисні ресурси:

- Електронний довідник з європейської інтеграції:
<http://eu-directory.ea-ua.info> (укр.)
- Українсько-європейський дорадчий центр з питань законодавства (UEPLAC):
<http://ueplac.kiev.ua/ua/> (укр., англ.)
- Україна й СОТ: <http://wto.in.ua> (укр.)
- Український центр міжнародної інтеграції: <http://wto.inform.org.ua> (укр.)
- Сайт «Європейські студії» (у школах): <http://www.euro.lecos.org> (укр.)
- Сайт «Європейські студії в Україні» (у ВНЗ): <http://www.eurostudies.kiev.ua>
(укр.), Розділ сайту, присвячений методиці проведення рольових ігор
з тематики європейської інтеграції:
<http://www.eurostudies.kiev.ua/rol-home.html> (укр.)
- Програма ЄС «Молодь у дії»:
http://ec.europa.eu/youth/yia/index_en.html (англ.)
- Сайт «ЄС для журналістів»:
<http://www.eu4journalists.eu> (англ., інші офіційні мови ЄС)
- Сайт „Euractive“: <http://www.euractiv.com> (англ.)
- Сайт „EU Observer“: <http://euobserver.com> (англ.)
- Сайт «Європейський голос»: <http://www.europeanvoice.com> (англ.)

Як це було у Польщі?

Процес створення польських ЦЄІ

У березні 1998 року (25 березня) Європейська Комісія прийняла документ «Партнерство для членства». Головною ідеєю документу була презентація індивідуальних програм дій, окремо для кожної країни-кандидата на вступ до ЄС, в рамках реалізації стратегії етапу підготовки до членства. Через місяць (29 квітня), Комітет європейської інтеграції (КЄІ) прийняв проект **Національної програми підготовки до членства (НППЧ)**, який був відповіддю польської сторони на вищезгаданий документ Євросоюзу. НППЧ окреслювала напрямок дій з приведення у відповідність та визначала графік його реалізації на 1998–2002 рр. у контексті майбутнього членства Польщі в Європейському Союзі.

Однією з найважливіших проблем залишалося широке розповсюдження інформації, пов'язаної з Євросоюзом і зусиллями нашої країни щодо її прийому в структури Спільноти. Ці проблеми мусили вийти за рамки вузької групи спеціалістів та політичних еліт, стаючи зрозумілими для всього суспільства. У 1999 році було внесено поправки до Національної програми підготовки до членства, прийняті рішенням Ради міністрів від 4 травня 1999 року. Однією із найважливіших змін було впровадження чотирирічного плану заходів (1999–2002) під назвою **Програма інформування суспільства**, який стосувався інформаційно-освітніх заходів, пов'язаних з інтеграцією Польщі і ЄС та із самим Євросоюзом.

Цілями Програми були інформування польського суспільства про ЄС і отримання свідомої підтримки поляків на користь членства Польщі в Європейському

Союзі. Передбачалося, що одним із шляхів реалізації цього завдання буде зацікавлення громадян питаннями, пов'язаними з майбутнім вступом нашої країни до структур Євросоюзу, зокрема, шляхом презентації вигод, але також і затрат, пов'язаних із зусиллями, яких треба докласти, щоб досягнути цієї мети. Програма передбачала партнерство та тісну співпрацю у сфері інформування між органами влади (центральною і місцевими, урядовими та самоврядними), неурядовими інституціями і організаціями, середовищами, які мають вплив на формування громадської думки і суспільними авторитетами. Програма була адресована всьому суспільству, яке мало повне право на правдиву, об'єктивну, актуальну і ретельну інформацію. «Споживачами» мали бути кола, що підтримували ідею інформації Польщі з ЄС, а також ті, що не визначились або ж були проти. Суттєвою ідеєю Програми був також обіг інформації двома шляхами, що було можливо досягнути лише завдяки співпраці з громадськими партнерами, до яких належать неурядові організації, органи самоврядування, засоби масової інформації, осередки, що займаються європейською інтеграцією, а також усі ті, хто цікавиться суспільним життям, зокрема процесом інтеграції. Важливою, у цьому контексті, стала тісна співпраця зі Шкільними європейськими клубами, Центрами європейської документації, Центрами Євро Інфо та іншими центрами інформації про ЄС.

Сфера спільних заходів мала бути широкою, включаючи, зокрема, обмін та поширення знань, інформацій та інформаційних матеріалів. Співпраця з такою чисельною групою осіб була можливою виключно за дотримання принципів партнерства.

Важливе місце у заходах програми займав Центр європейської інформації у Варшаві, який було створено у 1997 році в структурі Управління комітету європейської інтеграції. ЦЄІ проводив інформаційно-навчальну діяльність, адресовану широкому колу цільових аудиторій. Зростання зацікавленості тематикою Євросоюзу, а також потреба тісніших контактів та легшого доступу до джерел інформації визначили необхідність створення мережі представництв по всій Польщі. В грудні 1999 року завершився перший конкурс серед неурядових організацій, за результатами якого Управління комітету європейської інтеграції надало статус Регіональних центрів європейської інформації (РЦЄІ) першим осередкам у містах обласного (воєводського) підпорядкування. За результа-

тами чергового конкурсу було створено РЦЄІ у колишніх обласних центрах. Планувалося створення 48 пунктів (для Варшави роль Центру європейської інформації виконував ЦЄІ).

Передача неурядовим організаціям завдання створення **Регіональних центрів європейської інформації** мала на меті надання цим осередкам індивідуального, регіонального характеру. Такі організації знали специфіку свого регіону, потреби його мешканців, а завдяки своєму досвідові та знанню місцевих умов, стали гарантом належної реалізації інформаційних завдань. Дотеперішні результати підтверджують правильність вищенаведених принципів.

На рубежі 1999 і 2000 років у Польщі розпочався процес створення РЦЄІ. Наведемо кілька прикладів створення Центрив у окремих містах.

- Двадцятого грудня 1999 року, за результатами оголошеного Управлінням комітету європейської інтеграції конкурсу, люблінська Фундація «Новий став» отримала сертифікат на адміністрування у **Любліні** Регіонального центру європейської інформації.

Нині – це центр інформування на європейську тематику у широкому її розумінні для всіх мешканців Любліна та воєводства. Люблінський РЦЄІ гарантує отримання відвідувачам відповіді на питання стосовно європейських інституцій, принципів їх функціонування, процесу інтеграції Польщі з Європейським Союзом, а також інформацію, що стосується повсякденного життя, освіти, культури, професійної діяльності. В РЦЄІ в Любліні відвідувачі мають можливість доступу до публікацій та довідників, що адресовані різним суспільним групам, зокрема жінкам, молоді, сільськогосподарським виробникам, підприємцям і т. п. В рамках діяльності РЦЄІ проводяться семінари і тренінги адресовані різним суспільним групам.

- Подібним чином розпочав свою діяльність Регіональний центр європейської інформації у **Білостоці**. В 1999 році білостоцьке об'єднання «Товариство Amicus» виграло, оголошений Управлінням комітету європейської інтеграції, конкурс на право адміністрування РЦЄІ, діяльність якого стала згодом базовою діяльністю товариства. Двадцять шостого січня 2000 року відбулося урочисте відкриття Підляського центру, пріоритетними завданнями якого було визначено такі:

- Підтримка процесу європейської інтеграції шляхом підготовки і проведення інформаційних заходів з європейської проблематики та членства Польщі у Європейському Союзі;
  - Інформування про наслідки інтеграції для Польщі та її громадян;
  - Проведення заходів, спрямованих на підготовку польських підприємців до функціонування в умовах Спільного ринку;
  - Проведення заходів, спрямованих на підготовку органів самоврядування регіону до функціонування в структурах Євросоюзу та до використання фондів допомоги ЄС;
  - Формування вміння співпраці з європейськими структурами;
  - Передача знань про європейські інституції, сферу їх компетенцій і можливості співпраці;
  - Проведення заходів, спрямованих на поглиблення регіонального розвитку в економічній, суспільній та культурній сферах, перенесення моделей і стандартів у сфері ключових напрямків стратегії регіонального розвитку (сільське господарство, розвиток сільських територій, охорона довкілля, розвиток сектора малих та середніх підприємств, освіта, інфраструктура і т. п.);
  - Надання можливості доступу до баз даних та інформаційних ресурсів, нормативно-правових актів, пов'язаних із сферою діяльності Центру.
- У 1999 році було створено також Регіональний центр європейської інформації у **Познані**, який було прийнято в структури Об'єднання «Західний інститут». Такий інформаційний пункт діяв уже в Об'єднанні під назвою «Великопольський центр європейської інформації». Статутна діяльність Об'єднання «Західний інститут» до взяття на адміністрування РЦЄІ базувалась, перш за все, на просуванні тематики польсько-німецьких відносин, однак у дев'яностих роках, коли вже було відомо, що Польща також стане членом Європейського Союзу, до статутних завдань було включено європейську проблематику, якою зайнялися наукові працівники, які були членами Об'єднання. Створення РЦЄІ у Познані було прихильно зустрінуте, зокрема, місцевими органами влади, які розпочали співпрацю у сфері просування членства Польщі в ЄС.

- У січні 2000 року відкрито Регіональний центр європейської інформації у **Ряшеві**. Підкарпатський РЦЄІ було створено в організаційній структурі Інституту інформатики та управління з місцезнаходженням у Ряшеві. Регіональний вимір функціонування РЦЄІ у Ряшеві проявляється в ініціюванні та координації євроінтеграційних заходів на території Підкарпатського воєводства. Зокрема, діяльність РЦЄІ зосереджується на європейській освіті, свідченням чого є реалізовані проекти та співпраця з органами місцевого самоврядування, що, головним чином, проявляються у співпраці з Повітовими пунктами європейської інформації.
- У свою чергу Регіональний центр європейської інформації в **Кошаліні** функціонує в рамках Фондації Центр інновацій і підприємництва. З квітня 2000 року є регіональним партнером Управління комітету європейської інтеграції у Західнопоморському воєводстві та діє в рамках загальнопольської урядової мережі РЦЄІ, якою керує УКЄІ. Ключовою метою РЦЄІ у Кошаліні є інформування громадськості про всі аспекти членства Польщі в Європейському Союзі.
- Це дозволяє, щоб заходи Центру збуджували інтерес і формували потребу у знаннях на тему європейської інтеграції. Важливим пріоритетом для кошалінського РЦЄІ є також підтримка місцевого підприємництва у сфері знань, необхідних для функціонування на внутрішньому ринку ЄС та отримання фондів на розвиток фірм.
- В **Плоцьку** конкурс на створення Регіонального центру європейської інформації виграв Інститут імені Павла Влодковіца. Було вибрано інституцію, досвід якої в реалізації проектів міжнародного співробітництва, організації тренінгів, семінарів і конференцій, висували її на роль засновника такого центру в Плоцьку. Завершуючи кваліфікаційну процедуру, РЦЄІ Плоцьк отримав сертифікат УКЄІ у квітні 2000 року. Офіційне відкриття офісу відбулося наприкінці червня. Нині РЦЄІ Плоцьк співпрацює з фірмами, місцевими органами влади, бібліотеками, школами і багатьма індивідуальними особами. Організовує зустрічі, тематичні конференції і семінари, конкурси, тренінги та має один із найбільших у регіоні бібліотечних фондів на тему Європейського Союзу. Співпраця плоцького РЦЄІ зі школами і Європейськими клубами принесла багато цінних

ініціатив: збагачення шкільних бібліотек новими книжковими позиціями, підготовка багатьох лекцій та зустрічей. Постійне зацікавлення роботою офісу РЦЄІ у Плоцьку надалі утврджує в переконанні щодо потреби постійного інформування, актуалізації, розбудови і збагачення фондів, завдяки яким можливе надання доступу всім зацікавленим в інформації про Європейський Союз і місце Польщі у Спільноті, баз даних, документів польських інституцій та інституцій ЄС, книжкових видань та часописів. Працівники Центру допомагають також у добірї необхідних публікацій та розробок, інформують про бібліографію і джерела європейської інформації та постійно відповідають на запитання отримані в телефонному режимі, факсом, листом або е-поштою.

- Регіональний центр європейської інформації у **Кельце** був заснований 20 грудня 1999 року як партнер Управління комітету європейської інтеграції. РЦЄІ у Кельце функціонує як одна з програм місцевого осередка Фундації розвитку місцевої демократії (ФРМД). Нині важливим аспектом діяльності РЦЄІ у Кельце є підтримка підприємництва у Свентокшиському воєводстві шляхом адміністрування постійного консультативного пункту для підприємців. Окрім того, РЦЄІ у Кельце постійно співпрацює з органами влади та місцевого самоврядування Вінниці – українського міста-побратима м. Кельце.

Ключове значення для створення ЦЄІ у Польщі мала підтримка з боку центральної влади... Діяльність урядового УКЄІ, а також розробка урядової Програми інформування суспільства дозволили ефективно та скоординовано створити та розвивати ЦЄІ. Створення ЦЄІ було також корисним для органів влади, які використали ЦЄІ для підвищення рівня підтримки державної політики.

Суттєвим «двигуном» створення ЦЄІ були також місцеві ініціативи громадян і організацій, які активно взяли участь у конкурсі на створення ЦЄІ.

ЦЄІ в Польщі створювались при різних структурах, що дало змогу збагатити їхню діяльність (як самостійні структури, при вищих навчальних закладах, при організаціях).

З часом, крім спільної Програми інформування суспільства, польські ЦЄІ почали спеціалізуватися в певних сферах, пристосовуючи свою діяльність до місцевих потреб.

Мережа РЦЄІ у Польщі

ЦЄІ у Варшаві	/http://cie.gov.pl/
РЦЄІ у Білостоці	/http://rcie.bialystok.pl/
РЦЄІ у Ченстохові	/http://rcie.czest.pl/
РЦЄІ у Катовіце	/http://rcie.katowice.pl/
РЦЄІ у Кельце	/http://rcie.kielce.pl/
РЦЄІ у Кошаліні	/http://rcie.koszalin.pl/
РЦЄІ у Кракові	/http://rcie.centrum.krakow.pl/
РЦЄІ у Любліні	/http://rcie.lublin.pl/
РЦЄІ у Лодзі	/http://rcie.lodz.pl/
РЦЄІ в Ополі	/http://rcie.opole.pl/
РЦЄІ в Остроленці	/http://www.arrmpw.org.pl/rozwoj/
РЦЄІ в Плоцьку	/http://rcie.plock.pl/
РЦЄІ в Познані	/http://rcie.poznan.pl/
РЦЄІ у Радомі	/http://rcie.radom.pl/
РЦЄІ у Ряшеві	/http://rcie.rzeszow.pl/
РЦЄІ у Торуні	/http://rcie.torun.pl/
РЦЄІ у Зеленій Горі	/http://rcie.zgora.pl/

Вибрані публікації Фонду ім. Стефана Баторія

Imperium Putina (2007) – Імперія Путіна (2007); книга включає одинадцять статей, авторами яких є відомі знавці російської проблематики з Франції, Польщі, Сполучених Штатів Америки та, перш за все, з самої Росії. В статтях порушено три проблеми: влада в Росії, стосунки між владою та громадськістю, Росія як імперія. Публікація доступна також в електронній версії (англійською, польською та російською).

Polska i świat (2007) – Польща і світ (2007); публікація присвячена закордонній політиці Польщі після 1989 року та сучасним викликам і завданням, які стоять перед польською дипломатією. Зібрано висловлювання всіх дотеперішніх міністрів закордонних справ РП.

Konflikt energetyczny Białoruś-Rosja: gra nadal trwa (2007) – Енергетичний конфлікт Білорусь-Росія: гра триває далі (2007); в рапорті, автором якого є Войцех Кононьчук, представлено аналіз російсько-білоруського енергетичного конфлікту 2006 року. Публікація доступна англійською та польською мовами, але тільки в електронній версії.

Belarus: Neither Europe, nor Russia. Opinions of Belarusian elites (2007); Книга містить тридцять інтерв'ю з білоруськими політиками, журналістами, діячами неурядових організацій і представниками світу культури. Серед співрозмовників є як особи з опозиції, так і лояльні до режиму Лукашенка люди, які відповідали на запитання стосовно білоруської національної свідомості та стосунків з Росією і Європейським Союзом. Книжка видана англійською мовою. Публікація є також доступна білоруською та російською мовами на Інтернет-сторінці білоруського видавництва „Arche”: <http://arche.bymedia.net/2007-knihi/zmiest01.htm> та http://arche.bymedia.net/2007-knihi/zmiest01_ru.htm

Białoruś po „wyborach”. Jaka będzie przyszłość reżimu Łukaszenki? (2006) – Білорусь після «виборів». Яким буде майбутнє режиму Лукашенка? (2006); у рапорті зосереджено увагу на оцінці внутрішньої та міжнародної ситуації Білорусі через кілька місяців після президентських виборів. Зроблено спробу спрогнозувати розвиток подій у цій країні, а також політику ЄС і Росії щодо Білорусі. Текст підготовлено у співпраці з Товариством міжнародних проблем (Прага). Публікація доступна англійською, білоруською та польською мовами.

Wątpliwe osiągnięcie: Umowa między Wspólnotą Europejską a Ukrainą w sprawie ułatwień wizowych (2006) – Сумнівне досягнення: Угода між Європейською Спільнотою і Україною щодо спрощення візового режиму (2006); у книзі представлено плюси і мінуси досягнутої між ЄС і Україною нової угоди про візовий режим для українців, які в'їжджають на територію Євросоюзу. Публікація доступна англійською та польською мовами виключно в електронному варіанті.

Polska w strefie Schengen – wyzwanie dla polityki wizowej (2006) – Польща в Шенгенській зоні – виклики у сфері візової політики (2006); в публікації представлено аналіз обмежень, які буде впроваджено в польську візову політику щодо громадян сусідніх країн в результаті вступу Польщі до Шенгенської зони. Текст доступний лише в електронному виді (польською мовою).

Neighbours and Visas. Recommendations for a Friendly European Union Visa Policy (2006); в рапорті представлено аналіз візової політики ЄС, на підставі досліджень проведених у 2005 році. Тут містяться рекомендації стосовно необхідних змін у візовій політиці ЄС. Аналіз доступний виключно англійською мовою.

Всі публікації доступні на Інтернет-сторінці
<http://www.batory.org.pl/mnarod/pub.htm>

